

Ráduly Róbert

A politikai önrendelkezésünk alapjairól, avagy a belső választásoktól az erdélyi magyar önkormányzatig

A belső választásokkal, azaz az erdélyi magyar nemzeti közösségünk önrendelkezésének egyik eszközével kapcsolatosan, az erdélyi magyar politikai elitben, különböző okokból, mind a mai napig nem érlelődött ki egyértelműen kivitelezhető megoldás.

A Szövetségi Képviselők Tanácsa tagjainak belső választását illetően megállapítható, hogy sokan különböző malomban ôrölnek. Számos, túlságosan is számos malomban. A felhozott politikai és gyakorlati, többnyire vélt ellenérveket mindössze egyetlen úton lehet ellensúlyozni. Ez a cselekvés útja. Olyan rendszer megalkotására és gyakorlati kivitelezésére van szükség, amely a közösségünk hagyományos sokszínűsége ellenére elsősorban a kivitelezhetőséget tartja szem előtt. A háttér és a feltételek boncolgatásán túlmenően, éppen ennek szellemében vállalkoztam véleményem rögzítésére.

Önrendelkezésünk gyakorlása, avagy a szavazástól a választásig

Az 1989 decemberében életre hívott Romániai Magyar Demokrata Szövetség számos vonatkozásban az egykori Román Kommunista Párt etnikai alapon szerveződött hasonmása volt. Először, mivel életre hívói a közösségi önrendelkezésről keveset tudtak/tudhattak, másodsor, mert azokban a zavaros pillanatokban alig voltak olyan személyek, akik a kérdést másként, például az 1918-as gyulafehérvári nyilatkozat számonkérésével tudták volna feltenni, harmadsor, mivel érdekes módon az erdélyi magyar közösség politikai érdekképviseletét Bukarestben, a hagyományos keresztény értékrenden alapuló erdélyi szellemiség hatásától távol alakították meg. Ekkor, a gyorsan és nem egy esetben az elsőnek érkező elvén vagy más kompenzációs megfontolások alapján a kialakult politikai elit kiválasztása (megválogatása?) kismértékben vagy egyáltalán nem működött. Az 1990 májusában megtartott parlamenti választásokat kisebbségünk szempontjából az etnikai megfontolásból leadott fegyvelmezett szavazás jellemezte. A magyarok elsősorban nem a szimbólumokkal tele politikai program miatt ütötték a tulipánra a pecsétet. Az indoklást valahol az évtizedekig takaréklángon tartott identitástudat hirtelen kirobbanásában kell keresni. Az akkori magyar politikai elit viszonylag kevés időt fordított az erdélyi magyar jövőkép kialakítására, nem beszélve arról, hogy a Szövetség struktúrái nem sokban különböztek a politikai pártokat jellemző intézményrendszerrel. Mindez annak ellenére, hogy a polgár-Szövetség kapcsolat alapvetően más volt, a közösség tagjai számára egyfajta erkölcsi és lelki kapaszkodót jelentett az RMDSZ tagkönyv, természetes kötelességet a tagdíj, azaz a szimbolikus közösségi önadó befizetése. Sajnos az összefogás és az együttgondolkodás alig néhány év alatt meggyengült. Ennek okát a közösség belső politikai magatartásában kell keresni: a kommunista mámborból talán a politikai elitnél gyorsabban magához térő közösség egyre nagyobb és egyre hangosabb része igényelte, hogy ő maga válassza saját vezetőit. Ez képezte az 1989 decemberében felkínált közösségi esély érvényesítésének rákfenéjét, hiszen a politikai elit jó néhány évig nem volt hajlandó figyelembe venni a közösség ilyen jellegű igényeit. Hat évig, az 1996-os helyhatósági választásokig a szövetségi (közösségi?) választásokat az elsőnek érkező elve és a kiscsoportos érdekérvényesítés jellemezte. Ez vezetett többek között a szórványmagyarság közösségi öntudatának eróziójához (például Temes megyében a legdrámaibb a magyar közösség elfordulása az RMDSZ-től) és a tömbmagyarság megosztásához (az 1996-os helyhatósági választások székelyföldi eredményei nem kudarcról, hanem igazi bukásról árulkodnak). A politikai önrendelkezés szelének gyakorlati jeleit éppen ez utóbbi jelenség ellensúlyozásával kapcsolatosan fedezhetjük fel. A gyergyószentmiklósi RMDSZ volt az első, aki az *előválasztások* során döntött arról, hogy ki legyen a polgármester-jelöltje. A titkos és állóurnás szavazáson győztes jelölt elsőprő fölényrel nyert a választásokon. Választás után a helyi polgárok szavazni is elmentek. Sajnos az egyedi esetnek számító polgármesteri előválasztások nem tudták ellensúlyozni az önkormányzati képviselőjelöltek kiscsoportos (ön)kiválasztását. Az önkormányzati képviselőválasztás Gyergyószentmiklóson is hatalmas bukás volt. Csíkszeredában hasonló volt a

helyzet. A negyvenezer lakosú megyeszékhely, körülbelül 80%-os részarányú magyar közössége nevében alig több mint negyven személy állította össze az önkormányzati jelöltlistát és döntötte el az RMDSZ polgármester-jelöltjének kilétét. A kiscsoportos döntésben egy szavazattal alulmaradt, 1996-ig RMDSZ színekben tisztségben levő polgármester függetlenként győzött. Csak a történet teljesebbé tétele érdekében jegyzem meg, hogy az RMDSZ polgármester-jelöltje az első fordulóban mindössze a harmadik helyet szerezte meg. Számos példát lehetne még a jelenség alátámasztására felhozni. Székelyudvarhely, Kézdivásárhely, Tusnádfürdő, Homoródalmás, Csíkszentmihály, Gyergyócsomafalva vagy Csíkszentsimon példáit. Az RMDSZ általában alig vont le azonnali következtetéseket a kudarcból.

A helyi szintű belső választások mint megoldás

A bukásért felelős területi és helyi elnökök, mintha semmi sem történt volna, élvezték a megszerzett helyi és megyei önkormányzati képviselőiséget vagy éppenséggel a következő parlamenti választások valamelyik biztos bejutó helye megszerzése érdekében szorgoskodtak, építették a lobbycsoportjaikat. Ezzel kapcsolatosan ismét a Székelyföld egyik városa lógott ki a sorból. Csíkszeredában a bukott RMDSZ belterjes önjelölése ellen polgári kezdeményezés indult, amelynek meghirdetett célja a szervezet közösségi jellegének visszaállítása volt. A kezdeményezők több hetes előkészítő munkát követően, az akkori területi RMDSZ ellenkezésének dacára, a *helyi szintű belső választások* révén megalakították az RMDSZ csíkszeredai szervezetét. Az általános, titkos és közvetlen mozgóurnás előválasztáson a városi elnököt, a 24 körzeti elnököt és a városi küldöttek tanácsának további nyolc tagját választották meg. Mind a mai napig ez a közösségünk tízéves történetének egyetlen ilyen jellegű próbálkozása, és az a tény, hogy ez sikeres volt, bizonyítja az út járhatóságát. Ennek eredményeként ma egyetlen olyan RMDSZ-szervezet létezik, amelyet a közösség tagjai közül saját, közvetlenül kifejezett akaratával alakított. Csak halkan jegyzem meg, hogy mindez éppen 1996 augusztusában történt, abban a periódusban, amikor a politikai elitünk közhiedelme szerint az "emberek szabadságot" élnek. Ez is bizonyíték arra, hogy a belső választások elodázása kizárólag a politikai eliten múlt, nem ennek kivitelezhetetlenségén vagy az egészséges közösségi támogatás hiányán. Sőt, néhány éve a közösség ilyen irányú igénye - értékelésem szerint - jóval meghaladja a politikai elit ezzel kapcsolatos törekvéseit.

A zárt RMDSZ-től a nyitott eremdéességig

A nyitás jegyében történő elmozdulás nem állt meg 1996 augusztusával. A folyamat, néhány hét múlva, a parlamenti előválasztásokkal folytatódott. Ekkor a Csíkszeredában a helyi szintű belső választásokon már bevált módszert az RMDSZ Hargita megyei parlamenti listáinak kialakításánál alkalmazták. A választás, majd szavazás mechanizmusa tehát a parlamenti képviselet kijelölésére is kiterjedt. A területi szervezetek autonómiájának jegyében ugyan a három hagyományosnak számító régió: Csík, Gyergyó és Udvarhely külön-külön döntött az algoritmus és a politikai alku eredményeként őket megillető helyek várományosainak kilétéről, az eljárás - egészében vizsgálva -, különösképpen az 1996-os novemberi választásokon Hargita megyében az RMDSZ-re leadott szavazatok tükrében, rendkívül eredményesnek mondható. Egyrészt azért, mert 1996-ban az RMDSZ parlamenti listái, a helyhatósági bukás dacára több szavazatot kaptak, mint négy évvel korábban, másrészt, ismét sikerült az összes mandátumot megszereznünk. Az önrendelkezés elvének gyakorlati alkalmazásával az RMDSZ Hargita megyében csekély öt hónap alatt jelentős mértékben kiheverte példátlan kudarcát. Sajnos ez más megyében aligha sikerült. Természetesen ott nemhogy a helyi szintű belső választások vagy az előválasztások módszerét nem alkalmazták, hanem a kudarc miatt nagymértékben felelős személyek mind a mai napig különböző RMDSZ-tisztségeket töltenek be. A jelenlegi közösségi értékrend az 1990-ben újtárra indított zárt RMDSZ-t elévültnek tekinti. Változtatni kell a Szövetségen, hiszen a hordószónoklatok szintjén az már megalakulása óta a "közösség szövetsége", a gyakorlatban azonban nagyon sok esetben a "szövetség közössége". A nyitásnak pedig egyetlen útja a közösséggel való szembesülés, a politikai önrendelkezés elvének ilyen irányú kiszélesítése. Ezzel kapcsolatos véleményemet röviden a következőképpen fogalmazom meg: *a jövő eremdéese vagy nyitott lesz, vagy nem lesz.*

A belső választások kézzelfogható közelben

A beavatottak számára a kérdés váratlanul, a Szövetségi Képviselők Tanácsának 1996 tavaszán megtartott csíkszeredai ülésén került szabályozásra. Különösebb vita nélkül. S hogy ez a könnyedség közel négy év után még magyarázatra szorul, az nem lehet más, mint az, hogy a vonatkozó határozat elfogadása a jelenlevők nagy többségének szemszögéből mindössze a belső választások kérdésének elméleti, papíron történő rendezése volt. Kis ifjúsági csapatunkat, a Magyar Ifjúsági Tanács SZKT frakcióját, amely naivan, mit sem sejtve, vitatkozott a kérdéssel, éppen a tervezetet kidolgozó szakember, mondhatni a témagazda nyugtatta meg: "el lesz fogadva, amennyiben nem beszélünk a kivitelezés határidejéről". A történetek teljes mértékben alátámasztották a meglátását. Utólag többen azt

állították, hogy a szövetségi képviselők java része felületesen ismerte a szövegtervezetet. A tény az, hogy több mint három évig a testület nem volt hajlandó foglalkozni a szabályzat gyakorlati alkalmazásának kérdésével. Az örökzöld téma pedig egyre fakult. Sem a marosvásárhelyi, sem a csíkszeredai Kongresszus nem foglalkozott érdemben vele.

1999 kora nyara aztán ismét előmozdulást hozott. A Szövetségi Képviselők Tanácsa a széles körű véleményfeltárás jegyében, a gyakorlati kivitelezés érdekében, bizottságot állított fel. Ez el is végezte a munkáját. Bár a következtetései és a javaslatok a kérdést addig elméleti síkon szemlélőket meglepte, ezzel a belső választások kézzelfogható közelbe kerültek. A legnagyobb visszhangot az addig a priori elfogadott közvetlen választás elvének megkérdőjelezése képezte. A megkérdőjelezettől érkezett visszajelzések alapján lehetséges alternatívaként a közvetett választás javaslata is megszületett. Egyelőre ugyancsak elvi lehetőségként.

A közvetett módszer

Köztudott, hogy a Szövetség történetében a közvetett választási módszer számos alkalommal kétes eredményekhez vezetett. De az is világos, hogy a területi szervezetek jelentős hányada egyértelműen kijelentette: a közvetlen választás nem kivitelezhető. Legalábbis egyelőre nem. Ebben a helyzetben újabb műhelymunka indult, az adott körülmények között a lehető legtisztább, de ugyanakkor a közösség akaratát a lehető legnagyobb mértékben tükröző közvetett választási módszer kidolgozása érdekében. Az események szerencsés egybeesésének is tulajdonítható a néhány hónap alatt kidolgozott és a kivitelezhetőség jegyében csiszolt megoldás. A kiindulópontot a helyhatósági választások szolgáltatták. A Szövetségi Képviselők Tanácsa ugyanis két helyhatósági választás után határozottan kimondta: az előző két választást megelőző jelölési módszerek tarthatatlanok. Helyette a helyi magyar közösségek széles körű bevonásán alapuló előválasztási rendszert fogadott el. Ez az 50% alatti magyar lakosságú településeken a közvetett, 50% felett pedig a közvetlen előválasztások módszerét tette kötelezővé, ezzel tulajdonképpen megteremtve a közösségi önrendelkezés helyi szintű politikai rendszerét. Az előválasztások szerint az RMDSZ polgármester, illetve helyi és megyei önkormányzati képviselő-jelöltjei a legnagyobb közösségi támogatással rendelkező RMDSZ-tagok legyenek. A közösségi választást - a helyhatósági választási törvénynek megfelelően - a helyhatósági választások követik, amelynek során a korábban választói minőségben fellépő lakos ezúttal szavazóként járul az urnákhoz. A tulipánra ütött pecsét eredményeképpen pedig a közösség legszélesebb körű támogatását élvező jelöltek helyi szintű közméltósággá válnak. Ez a már létező elképzelés. Ilyenformán a megválasztott RMDSZ-jelöltek tehát RMDSZ polgármesterekké, helyi és megyei önkormányzati képviselőkké válnak.

A helyi közösségek mindenkor képviselői elve kimondja, hogy a helyhatóság megválasztott közméltóságai hivatottak arra, hogy képviseljék a közösséget és ennek nevében döntéseket hozzanak. Ezt az elvet a magyar közösség szintjére kivetítve az következik, hogy az RMDSZ listán jelölt és megválasztott helyi szintű közméltóságok hivatottak képviselni a helyi közösség véleményét és döntéseket hozni ennek nevében. Az ellenben, hogy a Szövetségi Képviselők Tanácsának megválasztása a helyi közösségek hivatalos képviselőjét megilleti-e vagy sem, elsősorban politikai döntés tárgya képezi. Érveket mellette és ellene is szép számban fel lehet sorakoztatni. A tény az, hogy addig, ameddig a Szövetségi Képviselők Tanácsa jogi szempontból nem több, mint egy nemkormányzati szerv időszakos döntéshozó testülete, megfelelő támogatás mellett ez a megoldás minden további nélkül alkalmazható. Egyrészt, mert az előválasztásokon, egy réteg kivételével, mindenki indulhat, másrészt, mivel már ebben a pillanatban ismert lehet az RMDSZ azon szándéka, hogy a színeiben tisztséget szerzett helyi szintű közméltóságok az illető területi szervezet szövetségi képviselőinek megválasztásában részt vegyenek.

A rendszer hátrányai

A hagyományos athéni demokrácia eszközei nem alkalmazhatóak nemzeti közösségünk esetében, hiszen nincs akkora agóránk, ahová közösségünk minden érdeklődő tagja eljöhethetne véleményt nyilvánítani, mások véleményét megismerni, a döntésekben közvetlen módon részt venni. Az elméleti síkon tökéletesnek tűnő módszer kivitelezhetetlen. A helyi közméltóságokra alapozott rendszer természetesen hiányosságokat hordoz magában.

A legnagyobb hiányossága, és erre érdekes módon még senki sem hívta a figyelmet, az, hogy helyi szintű közméltóság csak olyan román állampolgár lehet, aki a megválasztása pillanatában betöltötte a 23. életévét. Ezzel a közvetett választások esetében nem lehetnek küldöttek azok az RMDSZ-tagok, akik az említett életkornál fiatalabbak. Ily módon tehát a módszer egy jelentős réteg kizárásához vezet.

A következő, nem kevésbé jelentős hiányosság, a helyhatósági közösségi képviselő aránytalanságából adódik. A Képviselőház illetékes szaktanácsának asztalán található helyi közigazgatási törvénytervezet a helyi képviselői

arányokat az 1. táblázatba foglalt módon állapítja meg.

1. táblázat. A helyi önkormányzati képviselők száma a települések nagyságának függvényében

Sorszám	Lakosok száma	
1.	3 000 -ig	11
2.	3 001 és 5 000 között	13
3.	5 000 és 10 000 között	15
4.	10 001 és 20 000 között	17
5.	20 001 és 50 000 között	19
6.	50 001 és 100 000 között	21
7.	100 001 és 200 000 között	23
8.	200 001 és 400 000 között	27
9.	400 001 felett	31

Amint ez a táblázatban feltüntetett adatokból kiderül, az önkormányzati képviselők számának és a lakosság nagyságának függvénye nem lineáris. A helyi közméltóságokra épített közvetett módszer a kistelepüléseken élő közösségek képviseletét nagyítja fel a nagytelepülések, városok, megyei jogú városok közösségei rovására. Egy 2100 fős, teljesen magyar lakosságú kisközség ideális esetben ugyanúgy 11 RMDSZ színekben megválasztott önkormányzati képviselővel rendelkezhet, mint egy alig többségű (52%-os magyar lakosságú) nagyváros.

A harmadik hiányosság a választási küszöb miatt adódik. A helyhatósági választásokról szóló törvény 1998-ban szép csendben elfogadott módosítása ugyanis küszöbként egy teljes mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszámot vezet be. Ez az 1. táblázatban feltüntetett településenkénti önkormányzati képviselők számából kiindulva, a 2. táblázatba feltüntetett viszonylagos küszöbökhöz vezet.

2. táblázat. A helyhatósági választásokon érvényes viszonylagos küszöb a települések nagyságának függvényében

Sorszám	Lakosok száma
----------------	----------------------

1.	3 000 -ig	9,10%
2.	3 001 és 5 000 között	7,70%
3.	5 000 és 10 000 között	6,67%
4.	10 001 és 20 000 között	5,89%
5.	20 001 és 50 000 között	5,27%
6.	50 001 és 100 000 között	4,77%
7.	100 001 és 200 000 között	4,35%
8.	200 001 és 400 000 között	3,71%
9.	400 001 felett	3,23%

Amint az a 2. táblázatból is kitűnik, a helyi közméltóságokra épített közvetett módszer kizárja a helyi szinten szórványban élő közösségek véleményének képviseletét, beleértve a Kárpátokon kívüli megyéket, többek között a Bákó és Neamt megyékbe szakadt csángóságát is. Ezzel kapcsolatosan fontosnak tartom érinteni a nagyvárosokban élő jelentős lélekszámú magyar közösségek esetét. Például, egy 80 000 fős város 3500 lélekszámú magyar közösségének véleménye képviselet nélkül maradhat, miközben egy 2100 fős, teljességében magyar kisközség véleményét 11 önkormányzati képviselő tolmácsolhatja.

Mindhárom említett hiányosság lényeges, a javaslat eredeti formáját alapjaiban ingatja meg. Az első a választás általános jellegét, a másik kettő az arányos képviselet szavatolását kérdőjelezi meg.

A hiányosságok kiküszöbölése

Bármennyire is meglepő az arányos képviselet elve, a rendszer csiszolásával viszonylag könnyen szavatolható. A viszonyítási alapot a helyhatósági választásokon az RMDSZ helyi, illetve megyei listájára leadott szavazatok átlaga képezi. Ennek megfelelően, egy adott település (község vagy város) küldötteinek számát az illető településen a helyhatósági választásokon az RMDSZ helyi, illetve megyei listájára leadott szavazatok átlagával arányosan kell megállapítani. Ez matematikai formában a következőképpen néz ki:

$$\text{SUM (HL}_i +$$

$$A_i = \frac{ML_i}{2} + \frac{SUM(HL) + ML}{2}$$

ahol:

HL_i - az i településen az RMDSZ helyi önkormányzati listájára leadott szavazatok száma

ML_i - az i településen az RMDSZ megyei önkormányzati listájára leadott szavazatok száma

$SUM(HL)$ - az illető területi szervezetben az RMDSZ helyi önkormányzati listájára leadott szavazatok száma

ML - az illető területi szervezetben az RMDSZ megyei önkormányzati listájára leadott szavazatok száma.

Az arányosság biztosítását követően már csak azt kell megállapítani, hogy hány küldöttmandátumot kell elosztani. Az elosztásra kerülő mandátumok száma egyenlő az illető területen RMDSZ listán megválasztott helyi önkormányzati képviselők számával. Ez tehát az eredeti rendszer egyik stabil pontja. Ennek megfelelően, az egy településre jutó küldöttek száma a következő képlettel állapítható meg:

$$K_i \cdot \frac{SUM(HÖK_i)}{A_i} = \frac{SUM(HL_i + ML_i)}{2} \cdot \frac{SUM(HÖK_i)}{SUM(HL) + ML}$$

ahol:

K_i - az i település küldötteinek száma

$SUM(HÖK_i)$ - az illető területi szervezethez tartozó településeken megszerzett helyi önkormányzati képviselő mandátumok száma.

A helyi szinten szórványban élő közösségek képviseletének biztosítása érdekében, azon települések, amelyeken az RMDSZ listát indított és ezek nem részesülnek az ismertetett képletek alapján legkevesebb egy küldöttel, hivatalból egy küldöttet jelölhetnek.

A mandátumok

A mandátumok leosztása a Szövetségi Képviselők Tanácsa által korábban elfogadott elv értelmében a területi szervezetek között történik, a belső választásokat megelőző parlamenti választásokon az illető területen az RMDSZ képviselőházi listájára leadott szavazatok arányában. A mandátumok száma egyébként politikai döntés tárgyát képezi, amelynél ajánlott figyelembe venni a hatékonyság elvét. A testület működésének ugyanis óhatatlanul költségvonzatai vannak, nem beszélve a döntőképeség szem előtt tartásáról. Ezen túlmenően, a kis lélekszámú magyar közösségek számára (Csángó kerület, Krassó-Szörény, Történelmi Máramaros) hivatalból egy-egy helyet szükséges biztosítani. A Kárpátokon kívüli területi szervezetek (Galac, Prahova, Konstanca stb.) összességének is egy hivatali hely jutna.

A többségi értékrend és a sokszínűség, avagy egyéni jelöltek versus platformjelöltek

A belső választások eszközeként éppen a romániai magyar politikai elit sokszínűsége közösségi támogatásának fokmérője. Ilyenformán a gyakorlati kivitelezhetősége bizonyos mértékben ennek hiányával magyarázható. A néhány éve "belső pluralizmusként" meghirdetett szándék a gyakorlatban még mindig gyerekcipőben jár. Bár formálisan léteznek a Szövetségen belül platformok, egyelőre a politikai elitünk többsége "egyéni jelölt", azaz "platformfüggetlen". Az 1996-ban elfogadott elvi mandátumelosztás, azaz a legkevesebb 2/3 egyéni jelölt és legtöbb 1/3 platformjelölt, a sokszínűsödés kényszerpályáját szándékozta megteremteni. Más megközelítésben azonban, a platformok jelöltjei által megszerezhető mandátumok esetében, ez számomra felső határt jelent, azaz egy platform rendkívül jelentős támogatással sem szerezheti meg a szövetségi képviselőmandátumok többségét. Ez a mesterségesen és talán mesterkélt megállapított korlát természetes sokszínűség esetében inkább mozgáster-korlátozást, mint szavatolt mozgásteret jelent a platformok számára. Ezen tény dacára, az az erőteljes nyomás, amelyet a platformok az állapot bebetonozása érdekében kifejtettek, alátámasztja a kényszer-sokszínűsödés folyamatának vélelmét. Egyébként azt a józan javaslatot támogatták volna, hogy a platformjelöltek az egyéni jelöltekkel azonos listán induljanak, hiszen így módon, legalábbis elméletileg, fennállt az összes mandátumot megszerezésének lehetősége.

A ifjúság képviselete avagy a politikai utánpótlás szavatolása

Az ifjúság RMDSZ-en belüli képviseletének gyökere visszanyúl 1990-re és ez a Magyar Ifjúsági Szervezetek Szövetsége akkori vezetőinek köszönhető. Ez később a megalakított Szövetségi Képviselők Tanácsa összlétszámának 15%-át jelentette. A belső választások 1996-ban elfogadott szabályozója az ifjúságnak korporatív alapon juttatott helyek megszüntetését vonta maga után. Ez mindaddig, amíg a szóban forgó szabályozó csak egy darab papír maradt, nem is képezett különösebb gondot. Most azonban, amikor a belső választások kérdése valóban kézzelfogható közelségbe került, a Szövetségi Képviselők Tanácsában jelenleg 21 szövetségi képviselővel rendelkező Magyar Ifjúsági Tanács frakció megfogalmazta azon elvárását, hogy a politikai utánpótlás továbbra is helyet kapjon a Tanácsban. A gond azonban azzal kapcsolatosan merült fel, hogy milyen módon lehet úgy alakítani a körvonalazódó rendszert, hogy az ifjúsági mozgalom képviselői szövetségi képviselőkké válhassanak. Két megoldás merült fel. Az egyik, hogy területi szervezeteként legyen egy ifjúsági mandátum, azaz az egyéni és a platformlisták mellett egy harmadik lista beiktatása, a másik egy országos ifjúsági lista állítását javasolta. Noha az ifjúsági szféra többsége ez utóbbi javaslatot támogatta, egyelőre nem sikerült ezzel kapcsolatosan egy gyakorlatilag is kivitelezhető konkrét megoldást találni. A politikai utánpótlás szavatolásával kapcsolatos konszenzuson túlmenően, a kérdés egyelőre nyitott maradt. Azt is mondhatnám, hogy ez az új rendszer legkényesebb pontja.

A korrigált közvetett módszer

A látszólag hosszasra sikerült ismertetést követően azt hiszem összeállt a javasolt rendszerrel kapcsolatos összkép. Itt szeretném kihangsúlyozni, hogy a jelen közvetett módszer nem kívánja helyettesíteni a Hargita megyében helyi vagy területi szinten számos alkalommal sikerrel alkalmazott közvetett módszert. Sőt meggyőződésem, hogy a jövő egyetlen útja a közvetlen út. Azonban ezt akkor kell egységesen és általánosan alkalmazni, amikor a romániai magyar önkormányzat törvény által szavatolt legfelsőbb döntéshozó testületét választjuk meg, amelynek természetesen törvény által szavatolt jogkörei és eszközei lesznek majd.

Addig azonban, úgy gondolom, hogy az esetelt közvetett módszer nagymértékben megfelel a Szövetségi Képviselők Tanácsa közösségi választáson alapuló megújításának és jelentős előrelépést jelent a közösségi önszerveződésünk terén. Azt is tudom, hogy a rendszereket emberek alkalmazzák. Rajtuk, az ok hozzáállásán, jóhiszeműségén és nem utolsósorban tisztességén múlik, hogy az elméletileg jónak tűnő elképzelés milyen is lesz a gyakorlatban. Bízom benne, hogy a romániai magyar politikai elit megérett erre a lépésre. Bízom benne, hogy nem délibábokat kergetünk, hanem a közösségeként való megmaradásunkat, a közösségi megerősödésünket célzó jövőnket építjük.

- [András Péter: Hosszú távú szempontok a belső választásokról való gondolkodáshoz](#)
- [Bakk Miklós: Modellviták - rejtett stratégiák](#)
- [Borbély Zsolt Attila: A belső választások és a belső parlamentarizmus viszonyrendszere](#)
- [Fórika Éva: Amire felesküdtünk Isten és ember előtt](#)
- [Ráduly Róbert: A politikai önrendelkezésünk alapjairól, avagy a belső választásoktól az erdélyi magyar önkormányzatig](#)
- [Reiter József: Belső választások a felvidéki magyarság körében \(dilemmák és perspektívák\)](#)

- Somai József: A demokrácia nem játékszer
- Székely István: A belső választások és az RMDSZ hatalmi szerkezetének összefüggései
- Az RMDSZ III. Kongresszusán jóváhagyott Alapszabályzat-határozat
- A belső választások alapelvei
- Határozat az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsa megválasztásáról
- Tonk Sándor: Romániai magyar magánegyetem
- Hódi Sándor: Tíz év után
- Mírnics Károly: A balkáni Janus-arc
- Győri Szabó Róbert: A nemzeti kisebbségek oktatási rendszerei Ausztriában
- Közvéleménykutatás a romániai magyarok körében
- Egyed Ákos: A román történetírás az 1848-as magyar forradalomról és a magyar-román nemzetiségi kérdéstről
- Egyed Péter: Az autonómia, az egyetem és a család kérdése az RMDSZ-programokban
- Grúber Károly: Macbethről Sean Conneryig. A skót nacionalizmus politikatörténeti vázlata
- Kovács Péter: A rodopi mufti esete a nemzetközi joggal: Kisebbségi autonómiabarát ítélet az Emberi Jogok Európai Bíróságán: magányos fecske vagy új tendencia?
- Salat Levente: Szempontok a multikulturalizmus fogalmának romániai értelmezéséhez
- Vass Csaba: Identitásválasztás és xenológia. A magyarországi Román Kisebbségi Önkormányzat választási kudarcának tanulságai
- Veress Emőd: A román parlament szerkezete
- Zsigmond Csilla: A NATO-terjeszkedés és a koszovói háború a román sajtóban (1999. március 1. - április 30.)
- A nemzetiségi irodalom válogatott bibliográfiája
- A magyar politikatudomány válogatott bibliográfiája

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék